

Angaaende
Oprettelsen af et Museum
for
Thorvaldsens Kunstværker,
samt
Forslag til et Hædersminde
for **S**ehlenschläger.

Kjøbenhavn.

Trykt i Bendirens Enkes Bogtrykkeri, ved M. C. Werner.

1837.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or reference number.

Handwritten text with a large 'X' over it, possibly indicating a correction or cancellation.

Small handwritten mark or number.

Large, stylized Gothic script text, likely a title or main heading.

Small handwritten mark or number.

Handwritten text, possibly a date or a specific reference.

Handwritten text with a decorative initial letter.

Small handwritten text or mark.

Small handwritten text or mark.

Small handwritten text or mark.

Large handwritten number '3551' at the bottom of the page.

Der tales og skrives nu saameget for og imod Oprettelsen af et Museum for Thorvaldsens Kunstværker, og Sagen er derved saa tilstrækkeligen drøftet, at det vilde være vanskeligt at fremstille noget Nyt, om ikke den maaskee kunde betragtes fra et Synspunkt, som formaaede at tilvejebringe, om end ikke en fuldkommen Samstemning, saa dog en Nærmelse imellem begge Partier.

De som stemme for Oprettelsen af bemeldte Museum, have blot paatænkt et saadant for Thorvaldsenske Værker, uden at det Gensidige herved er faldet dem ind. Bør der her ei gaaes frem efter samme Regler som de hvorefter et Billedgalleri sammensættes og ordnes, nemlig: efter de forskjellige Skoler, af hvilke hver igjen indeholder forskjellige Mesters Arbejder. Har man nogensinde seet et Billedgalleri bestaae af een Mesters Arbejder? Og blev dette Tilfældet: vilde da vel Gensidighed i Anskuelse hos de vordende Kunstnere kunne undgaaes, selv om denne Meister var den største i sin

Kunst; og hvorledes vilde noget Originalt fremdeles kunne opstaae?

Vel sandt — man kunde sige: „Kunstnerne kunne betragte de ikke-thorvaldsenske Værker paa de andre Steder, hvor de foresandtes“; — men Skjønheden i det Fortrinlige bliver dog meest løinesfaldende ved Sammenligning; og ved denne fremhæver sig igjen Forskjellighederne. Kunstneren danner sig jo netop ved at skue disse hos enhver Mester især; og ved at see hvor forskjelligt Enhver har opfattet sit Stof, bringes han selv til at bryde sig en egen Vej, hvorved netop Originaliteten opstaaer. Dette gjælder et blot om Maleri, men om enhver skjøn Kunst; altsaa og om Billedhuggerkunsten.

Hvad Indskydelse det vilde have paa vordende Kunstnere, i et saa stort Museum blot at finde Thorvaldsenske Arbejder, al deres Fortræffelighed uagtet, have vi altsaa seet; men dette vilde ikke være den eneste Ulempe. Den Indfødte vilde spørge: „har da Europa?“ og den Fremmede: „har da Danmark ingen flere Billedhuggere havt?“ — og Spørgsmaalet vilde være saare naturligt. Spurgte hiin, da kunde man nævne Mange; men at deres Værker ei fandtes, vilde ikke være nogen Skam for det lille Danmark; thi skulde det have en saadan Samling, da maatte det besidde Noget af alt det Fortrinlige, der ved den succesfuld skabende Mefsel er fremstaaet i saa mange forskjellige Lande, hvilket vilde udfordre

uhyre Skatte; — men spurgte den Fremmede, da vilde man ikke kunne undgaae at nævne Wiedewelt, og med Blusel; thi ham lod man, som Erwald, bukke under ved Mangel af Paaskjønnelse, og den stakkels Kunstner forlod Kunstens den skabende, og valgte Selvtillintetgjørelsens Vej; og medens hans u dødelige Værker i Noesklide Domkirke og Trostskabens Figur paa Frihedsstøtten udenfor Vesterport, vidne om hans Storhed, staaer, med sørgelige Træk, Mindet om hans Endeligt indført i Sagas Bog, medens Digterens Ord sørgeligen gjenlyde:

„Trostskab græder
 Klædt i Marmorklæder,
 Hvid og bleg, den ranke, hulde Mø;
 Haand paa Brystet,
 Aldrig, aldrig trøstet
 Stirrer hun hen paa den sorte Sø.“

Danmark har ikke blot havt ham, men og Dajon, og blandt de Nulevende: Bissen og Freund. „Gre disse Arbejder da Fusterier, siden de ei her ere indlemmede?“ vilde den Fremmede, som indtraadte i dette Museum, med Rette spørge, og man vilde have ondt ved at svare Nej, siden de have fuldført Arbejder for Steder, hvor man ikke har havt ifinde at anbringe Fusterier, og de toende Sidste have alt ved deres Arbejder erhvervet sig en Hæder, der er uforgængelig, skjøndt ei saa straalende som Thorvaldsens. Correggio udbrod, ved at see et Maleri af Raphael: „Ogsaa jeg er Maler!“ — og Ingen er det

falden ind at nægte, at han var en stor Mester, skjøndt Raphael var en større.

Skal da et saadant Museum oprettes, da bør det, for at være nationalt, omfatte ikke blot een Mands, men alle Nationens Skatte af indenlandste Kunstværker af denne Art, forsaavidt Modeller kunne tilvelebringes, naar de originale Arbejder ei have, eller disse smykke et eller andet Sted, for hvilket de oprindeligen ere bestemte; og Thorvaldsen vilde vist ei have noget derimod, da hans Værker, ved deres Mængde og Fuldkommenhed, dog alligevel vilde indtage den første Plads; ja deres Fortrinlighed først ret erkjendes ved Sammenligning. Ogsaa burde det bære hans Navn, da han, ved den herlige Gave af sine Værker, har givet Anledning dertil; hvorfor det passende vilde kunne benævnes: „Det Thorvaldsenske Museum for danske Billedhuggerværker“. Derved fik Thorvaldsen Vren og de Andre ingen Skam ved at udelukkes. Ja den Forgudelse, som det vilde være at oprette et Museum for enkelt Mand, vilde da kunne undgaaes; ikke at tale om, at denne Forgudelse meget lidet vilde stemme med den Lunkenhed, der fra Danmarks Side visstes Kunstneren ved og lang Tid efter hans første Fremtræden, hvilket er saa bekjendt blandt Publikum, at det ikke behøves at man lægger Skjul derpaa.

Vel har Prof. Thiele i sin lille Bog om Thorvaldsen, Pagina 12, søgt at besmykke dette saa godt som

muligt, ved, efter at have omtalt Guldførelsen og Salget af hans Jason 1803, at sige: „Men i Danmark ventede Man imidlertid Aar for Aar at han vilde vende tilbage, og dette maa vel antages at have været Grunden til, at han først i Aaret 1807 modtog en Bestilling fra sit Fædreland,“ hvilken Bestilling, som man af det Paafølgende i Bogen seer, ikke var fra offentlig Side, men aldeles privat; og længere hen, Pag. 13: „Det varede nu ikke længe, førend han fra den danske Regjering opfordredes til flere og større Arbejder, og blandt disse varede fire runde Basrelieffer, som smukke Forsiden af Christiansborg Slot.“ Dog veed man, at disse først vare udstillede i 1826, og saavidt Forfatteren heraf veed, bleve de ikke bestilte før under hans Ophold her i 1819.

Saavidt om selve Museet, om hvis Gavnlighed, naar der først er Midler til dets Opførelse, og under Forudsætning af, at det faaer den berørte Udstrækning, der i Grunden kun kan være een Mening. Men — end flere Aar fører Oppositionen: først angaaende Maaden, hvorpaa Opfordringen til at gøde sin Skjærv og dennes Indsamling er skeet og skeer, og som fornemmelig synes at have foranlediget, at et Modparti er opstaaet; og dernæst i Henseende til at det endnu et skulde være Tid til et slikt Foretagende, da Financer-

nes Tilstand er saa mislig og Folket ei heller kan bære flere Byrder. I Henseende til første Anke: Hvad har man da saameget mod denne Opfordring? Alt den bærer Præg af Enthusiasme for den store Kunstner, kan dog ikke være nogen Fæll; thi ved enhver saadan Leilighed, hvor det gjælder om at vække en heel Nations Begeistring, bør Hjerterne stemmes, som kun kan skee ved begeistrende og dybt indgribende Ord; men det maa altsaa snarere være den de Ikkeligvende paalagte Tausched, der har fornærmet, hvilket vel er noget der burde oversees; men den Fornærmede, eller rettere: den, der føler sig truffen, overseer ei lettelig. Fremfor Alt maa Ursagen imidlertid være den, at det ikke forblev ved Opfordringen alene, men at tillige Circulairer og Lister omsendtes fra vedkommende Auctoriteter og Collegier; ja selv fra det næstførste Collegium med de mindst gagerede Betjente, til Circulation blandt disse; hvorved Tilfældet blev, at de saaledes krydsede hinanden, at for Mangen er bleven forelagt saadanne fra to à tre forskjellige Steder. Dette er dog virkelig at anvende, om ikke en physisk, saa dog en moralsk Tvang; thi Mangen, som ellers ikke har Interesse for Sagen, giver blot fordi han troer, at han tør ikke andet, da Planen forelægges ham fra hans Overmænd; ikke kan være andet bekjendt, eller fordi han synes han ikke vil staae tilbage for sine Naboer, o. s. v., og dertil kommer, hvad alt offentlig meget rigtigt er fremsat, at

mangen en Bøegmand har ikke engang noget klart Begreb om hvad Thorvaldsen egentlig er for en Mand, og finder derfor i denne Opfordring kun en ny Anledning af Dyrigheden til at sætte ham i Contribution. Ligeledes er det vist, at med Bonden gaaer det end værre; thi ikke nok med at han intet Begreb har om Kunstneren, men hører han, at en Billedhugger er en Mand, der bruger Stenen til sit Material, da farer ham en Skræk i Blodet, og han tænker uvilkaarligen strax paa de Steen, han, efter Veivæsenets ægte Mehemed=Aliske Principer, aarlig maa sammenkjøre fra langt og til langt fra hans Hjem liggende Steder, og derved spole Heste og Vogn; ikke at tale om, at han maa forsømme den beleilige Tid til sit eget Arbejde; — og Følgen bliver, at han harnes istedetfor at begejstres.

Den anden Ankepost er af mindre Betydenhed; thi har man Noget tilovers, og Staten og hver Mand har faaet Sit, da maa man vistnok have fuld Naadighed over dette Tiloversblevne som sin lovlige Eiendom, paa hvilken Maade man saa end depenserer det. En modsat Indskrænkning i Eiendomsretten kjender vore Love ikke.

En langt mere grundet, men, besynderligt nok, endnu ei paaanket Invending, maa det derimod blive, at Danmark ikke kan være Foretagendet bekjendt, saalænge det endnu ei har gjort Noget for dets største Digter, der dog vist staaer i lige Rang med Thorvaldsen i Hens-

seende til det meget Fortrinslige, ja tildeels Uovertroeffelige, han har præsteret; thi det er ingen Grund at han ei har samme europæiske Navnkundighed. Der- til udfordredes blot at han skulde have levet og digtet i en Verdensstad som Rom, og derfra udsendt sine herlige Værker, saavelsom og, at han havde holdt sig mindre til Nordens Gæmner, som ei have Interesse for Sydboeren; men da var han ei heller bleven saa national og for os eiendommelig. Sam have vi mdt iblandt os, og hvad have vi gjort for ham? En enkelt Sædersyttring er vel ved enkelte Leiligheder bevist ham; dog ikke udeelt af Nationen; kun af de Studerende; hvorimod han i Norge og Sverrig er bleven modtagen med Jubel. Selv en Plan til i sin Tid at kjøbe Bakkehuset og forære ham, som et Familleminde der maatte være ham kjær, kunde ei komme istand. Og dog er der ei mindre Grund til at hædre Digteren end Billedhuggeren; thi Digtekunsten træder ei blot primitiv, men mere skabende og omfattende frem; Billedhuggerkunsten derimod henter sin Begeistring og sine Ideer fra den*), eller og fra alt tilsværende Billedhuggerværker, og begejstres altsaa kun paa anden eller tredje Haand.

---

*) Hvilket rigt Stof saavel for Maleren som Billedhuggeren frembyder ikke Dehlenschlägers: „Nordens Guder“, og hans andre, paa Mythologi og Dithistorie grundede Værker.

Man vilde altsaa i ham tillige have hædret Kunsten, om man havde gjort Noget for ham. Man gjorde det ikke; men istedet derfor haaner og nedriver man ham for de Værker han er nødsaget til at skrive, for at kunne leve, (ligesom om den, der er nødsaget til at befatte sig med mange Fag, der ligge udenfor hans egentlige Sphære, var i Stand til at levere lutter Kunstværker) og siger, han er ei længer den store Digter, og det uagtet han paa samme Tid leverer et af sine største Mesterværker: „Socrates“. — Dette maa henlægges; — kan et engang gaae Abonnementsastenerne rundt. Og hvorfor? — Fordi Publikum er saa forvænt ved franske Smaastykker, der vel have en let converferende Tone, men endnu lettere Gehalt, og — Vaudeviller, som i Almindelighed passere for Wittighedsværker, uagtet man ofte i dem finder ligesaamange Flaaheder som Wittigheder, og Theatret ved dem forlængst er nedværdiget til en Fjellebod. Men det giver Indtægt, siges der. — Desværre, at man ved et kongeligt Theater er nødt til at see saameget paa Indtægten, og derved bringe Digteren til at nedstige til Publikum, istedet for at lade det stige op til ham. Her gjælder Besæls: „So galere ju bedre.“

Thorvaldsen er rlig, Dehlenschläger fattig. Lad os først og fremmest gjøre Noget for den Sidste, at Man ei skal sige: „De Danske hædre Thorvaldsen, fordi Fremmede først have hædret ham, og det gjøre de blot af

Forfængelighed; thi ham som er nærmest til Hæderen, og som de have midt iblandt sig, ham lade de sidde og glemme ham, ligesom Rangforordningen synes at have glemt ham." Ja! Saaledes ville de sige, og hvis var Stammen? — Nationens! — Digteren staaer i Grunden lige højt, thi han maa vude at hæve sig over al saadan Rang, ved Andens Rang. Han staaer i Virkeligheden ophøjet over al verdslig Rang, thi med denne vilde han, uden Anden, dog aldrig formaae, at skabe et Digterværk; men maastee vel, ved Compilationer af Lærdommens Pulterkamre: tørre Annaler i Statistik og Historie, latinske Programmer om Reiserens Skjæg o. s. v., o. s. v.

Til at stifte et Hædersminde for Dehlenschläger udfordres intet Tempel. Et saadant frembyder ethvert af hans episke og tragiske Mesterværker, hvort Anden kan opløstes og hæve sig i begejstret Flugt med Digteren. Der vilde altsaa et medgaae 300,000, men vel indtil 100,000 Rbd., eller i alt Fald mindre; der maatte forblive et staaende Fond, ved hvilket Anvendelsen af den aarlige Rente bestemtes saaledes: Halvparten for Dehlenschläger, saalænge han lever, og, efter hans Død, for den, som da maatte anses for Danmarks dalevende største Digter (hvorved det var en Selvfølge, at den Afdødes Enke ogsaa maatte betænkes); og den anden Halvdeel af Renten, deels til Understøttelse for trængende Digtere, som allerede have vaakt saamegen For-

haabning, at deres Geni fortjener at fremhjælpes, saa a, de ikke behøve at skrive for Brød; deels til Pritisbelønninger for udmærkede digteriske Frembringelser over selvolgte eller opgivne Gæmmer.

Vilde Nationen udføre dette, da vilde Ingen her kunne sige: „Han æres af sin Nation, fordi hele Europa ærer ham“; hvortilmod de i modsat Fald vilde kunne sige: „De ære Thorvaldsen, som ikke vedkommer dem videre, end at han er født iblandt dem, thi Rom har dannet ham; men Dehlenschläger have de glemt.“ Og hermed være Nationen opfordret til dette Foretagende, for hvilket vist de samme Mænd, som talede saa varmt for Thorvaldsen, med samme Beredvillighed vilde træde i Spidsen; thi først da, naar Nationen har vlist sig skjønksom imod sin store Digter, og naar den atter hædrer hans herlige Værker — der nu ere nærved at glemmes — med dens opmuntrende Bifald; naar Hakon Jarl atter fylder Huset og Socrates igjen fremdrages, da vil den og først tilfulde med en rolig Samvittighed kunne høste Gavn og Glæde, ja Hæder, ved Oprettelsen af et Thorvaldsenskt Museum for danske Billedhuggerværker.
